

ELS BISBES DE CATALUNYA

TRANSMETRE EL TRESOR DE LA FE

«No podem deixar d'anunciar el que hem vist i sentit» (Ac 4,20).

1. L'amor de Crist omple els nostres cors i ens impulsa a viure i anunciar el tresor de la fe. Evangelitzar és la missió encomanada per Jesús a la seva Església i és un deure d'amor, perquè «qui s'ha obert a l'amor de Déu, ha escoltat la seva veu i ha rebut la seva llum, no pot retenir aquest do per a ell tot sol.»¹

Desitgem repetir aquesta afirmació en acabar l'Any de la Fe. Convocat per Benet XVI i clausurat pel papa Francesc, l'hem celebrat en escaure's el cinquantè aniversari de la convocatòria del Concili Vaticà II i el vintè de la publicació del *Catecisme de l'Església Catòlica*. Pastors i fidels de les deu diòcesis amb seu a Catalunya l'hem acollit com un temps de gràcia, fixant el nostre esguard en Jesucrist, «l'únic en qui tenim la certesa per mirar vers al futur i la garantia d'un amor autèntic i durador.»²

Les múltiples iniciatives de la celebració de l'Any de la Fe ens han tornat a recordar que només una comunitat eclesial que es converteix permanentment al Senyor pot comunicar el tresor de la fe. Des d'un acolliment més ple, més conseqüent, més joiós, més irradiant de la bona nova de Jesús per part nostra, podem pensar esperançadament en un nou moment de la transmissió de la fe al nostre país.

2. La fe, quan és senzilla i autèntica, esdevé viva i operant. Permet parlar als altres de Déu més sovint, amb més naturalitat i amb una humil confiança, perquè les paraules que pronunciem ja no són nostres, sinó que Crist, el Senyor, parla a les persones a través de nosaltres. El papa Francesc, en els primers dies del seu ministeri com a successor de Pere, ens insistia en la necessitat d'aquesta docilitat a l'acció de Déu: «Deixem-nos renovar per la misericòrdia de Déu, deixem-nos estimar per Jesús, deixem que la força del seu amor transformi també les nostres vides; i fem-nos instruments d'aquesta misericòrdia, solcs a través dels quals Déu pugui regar la terra, custodiar tota la creació i fer florir la justícia i la pau.»³

¹ FRANCESC, PAPA, Carta enc. *Lumen fidei*, (29 juny 2013), 49.

² BENET XVI, Carta apost. *Porta fidei*, (11 octubre 2011), 15.

³ FRANCESC, PAPA, *Missatge Urbi et Orbi* (31 març 2013).

3. Avui, per a l'Església, la missió evangelitzadora no és fàcil. «*El tresor de la fe*» (1Tim 6,14), estimat i viscut per tants cristians del nostre país, és desconegut o abandonat per altres i, a vegades, vist amb indiferència o fins i tot escarnit d'alguns. En el nostre document *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor* vam reflexionar a bastament sobre aquesta situació.⁴ Assenyalàvem els interrogants que en sorgien, entrevèiem alguns signes esperançadors i, alhora, recordàvem que el manament evangelitzador del Senyor és el de sempre encara que sempre esdevé nou, i de nou ha de ser reflexionat i renovat.

La secularització i la descristianització de la nostra societat semblen debilitar el sentit religiós de les persones. Ja a nivell humà costa trobar-se amb personalitats sòlides que vulguin sostenir la seva vida en projectes exigents en fidelitat i constància. És innegable que aquest ambient social condiciona a molts a l'hora de respondre a la crida a ser deixeble de Jesús, una invitació que sempre demana una aposta totalitzant.

4. A vegades vivim aquestes i altres dificultats amb perplexitat i sofriment. Els esforços realitzats per comunicar l'Evangelí i educar la fe de la manera que en cada moment ha semblat més adequada han estat ben importants i han comptat amb el servei generós de molts cristians. A l'hora de fer balanç, alguns podrien fer seva la lamentació de Simó: «*Mestre, ens hi hem escarrassat tota la nit i no hem agafat res!*» (Lc 5,5) Pares i mares de família, educadors i catequistes, religiosos i laics, preveres i diaques, nosaltres mateixos, no sols palpem la dificultat de transmetre la fe, sinó que a més ens preguntem què és el que no hem fet prou bé, per què el testimoni i l'anunci donats tantes vegades semblen infructuosos. No obstant això, lluny de caure en la inacció, el pessimisme o el tancament, tots continuem sentint que la missió encomanada per Jesús a la seva Església és ben viva i que aquesta, lluny de cap ambició terrenal, «sols desitja una cosa: continuar, sota el guiatge de l'Esperit Defensor, l'obra mateixa de Crist que vingué al món a donar testimoni de la veritat, a salvar i no a condemnar, a servir i no pas a ser servit.»⁵
5. Tant la vivència com l'anunci de l'Evangelí no són mai un fet intemporal, sinó que se situen en un moment històric i en les circumstàncies que viu cada persona i la societat en general. Aquestes condicions avui són especialment complexes i, a voltes, doloroses per a moltes persones i famílies del nostre país. L'allargament de la crisi que patim ha fet augmentar la pobresa i l'exclusió i en condueix molts a la desesperança. La manca de perspectives de futur per a infants i joves inquieta i desanima. Alhora que una onada de generositat ennobleix moltes persones i col·lectius que es

⁴ ELS BISBES DE CATALUNYA, *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor*, (febrer de 2007), Claret, Barcelona, 2007, nn. 4-7.

⁵ CONCILI ECUMÈNIC VATICÀ II, Const. *Gaudium et spes*, n. 3

posen al costat dels més desfavorits, un sentiment de desconfiança en les institucions sembla apoderar-se d'alguns sectors de la societat. La mateixa estructura jurídica i política de Catalunya és objecte de debat i mobilitza moltes persones. I, encara, no són pocs els qui afirmen que també les incoherències dels cristians i de la mateixa Església constitueixen un obstacle per a la fe.⁶

En aquest moment social volem tornar a recordar el valor de la fe, que il·lumina també les relacions humanes. La seva transmissió, especialment a les noves generacions, «és un bé per a tothom, és un bé comú; la seva llum no lluu sols dintre l'Església ni serveix únicament per a construir una ciutat eterna en el més enllà; ens ajuda a edificar les nostres societats, perquè avancin cap al futur amb esperança.»⁷

6. Per això, en cloure l'Any de la Fe, com a bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya, desitgem reflexionar en aquesta carta sobre alguns aspectes de la missió de transmetre i viure la fe que l'Església té, i precisar més alguns dels seus camins en l'actual situació religiosa i social. Sí que es clou l'Any de la fe, però restarà sempre oberta «la porta de la fe». Crist mateix va voler anomenar-se «la Porta» (Jn 10,7), perquè Ell serà sempre l'accés obert a Déu, «compassiu i benigne, lent per al càstig i ric en l'amor» (Sl 103,8), que és el Pare de tota misericòrdia i de tot consol.

En la mesura que els cristians tenim un amor profund pel Senyor, sentim també el desig de compartir-lo amb els altres. L'Església existeix per a evangelitzar, que «és descobrir en el cor de cada dona i de cada home l'acció i l'escalf de l'Esperit; és establir les mediacions oportunes per tal que les persones senzilles, i tal vegada afligides, puguin trobar-se amb Déu. Evangelitzar és ajudar a refer l'experiència de Déu de molta gent allunyada, experiència que està intrínsecament lligada a l'amor als germans i, per tant, a aquella opció preferent pels pobres i per la justícia que fou distintiu del Messies Jesús.»⁸

Per això, en la realització concreta d'aquest anhel avui és molt convenient saber especificar, ni que sigui aproximativament, la posició religiosa dels destinataris a qui s'adreça l'evangelització. El respecte a les distincions assegura una major eficàcia en l'acció. En cas contrari, correm el risc de no percebre adequadament la situació i les expectatives de moltes persones.

Amb aquest objectiu, la carta fa un breu recorregut pels tres principals moments del procés evangelitzador: el *primer anunci*, adreçat als no creients i als qui, de fet, viuen en la indiferència religiosa; la *iniciació cristiana* per a

⁶ CONCILI ECUMÈNIC VATICÀ II, Const. *Gaudium et spes*, n. 19.

⁷ ELS BISBES DE CATALUNYA, *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor*, n. 51.

⁸ CONCILI PROVINCIAL TARRACONENSE, Resol.1 d

aquells que, moguts per la gràcia, decideixen seguir Jesucrist; el *creixement permanent de la fe dels cristians* que necessiten alimentar-la i madurar-la durant tota la vida. Proposarem també algunes de les indicacions que en aquest moment són importants per a comunicar i transmetre aquesta fe que ens fa viure, «llum que il·lumina tot el trajecte del camí.»⁹

I. ACTIUS EN EL PRIMER ANUNCI DE L'EVANGELI

«Felip prengué la paraula i li va anunciar la bona nova de Jesús» (Ac 8, 35).

7. Al llibre dels Fets dels Apòstols, el diàleg entre el diaca Felip i un alt funcionari d'Etiòpia és un bon model de l'anunci de la bona nova que l'Església té sempre el deure de realitzar (cfr. Ac 8, 26-40).

Felip s'acosta, descobreix les ànsies del viatger, seu vora d'ell, entra en diàleg, comparteix el camí, l'escolta, li dóna el seu temps amb un gran amor: «¿Ho entens, això que llegeixes?». L'etíop, home empobrit en ell mateix, és en un lloc per on *ara no hi passa ningú*, cercant sentit a allò que tot just comença a descobrir, demanant ajuda amb discreció: «Com puc entendre-ho, si ningú no m'hi ajuda?». Atent de cor, l'anunci net de Felip el renova de tal manera que neix de nou i es veu amb cor de *seguir tot joiós el seu camí*.

Ara també, en un temps de buidor i de negativitat en tants aspectes, hi ha moltes persones que busquen sentit a la pròpia existència, nous espais de silenci i harmonia, de major vida interior. Alguns es posen en camí en direcció a la fe cristiana; en les cruïlles de l'existència, s'acosten a l'Església i demanen una paraula de llum, encara que sovint aquesta sigui una petició feta des de l'ambigüitat.¹⁰

8. Al nostre país, l'Església viu serenament l'exigència d'aquest moment i està convençuda que la seva complexitat requereix, per part nostra, trobar nous llenguatges per a comunicar eficaçment la Paraula de Déu. En l'interès i la recerca de tantes persones hi descobreix la crida a anunciar i oferir el tresor de la fe, que és Jesucrist mateix, definitiva i plena revelació de Déu i de l'home.

Com Nicodem que «*va anar de nit a trobar Jesús*» (Jn 3,2), segurament són molts els qui necessiten i desitgen aquest anunci que els condueixi al trobament amb l'Evangelí: els no creients i els qui, de fet, viuen en la indiferència religiosa; aquells que han fet una opció de descreença, els batejats que viuen al marge de la vida cristiana, els qui pertanyen a una altra

⁹ Ibíd. 1.

¹⁰ ELS BISBES DE CATALUNYA, *Al servei de l'anunci de la fe*, (2004), 6.

religió; els infants, adolescents i joves que, havent nascut en un país de cultura cristiana, encara no han experimentat mai la joia i l'exigència de creure.

I estem convençuts que, en el moment que vivim, més que ningú, «els primers que tenen dret a l'anunci de l'Evangelí són els pobres, no només mancats de pa, sinó també de paraules de vida»¹¹, aquells a qui la societat tan sovint silencia o no dóna ni temps ni afecte. La proximitat humana, tan pròpia de Jesús, és la fesomia més clara de l'evangelització i ens ha de portar a estar al costat de les persones condicionades per la solitud, l'atur, la divisió familiar, l'edat o la malaltia, per la manca de perspectives de futur i d'esperança. A aquestes «perifèries de l'existència», sobre les quals tan sovint ens parla el papa Francesc, ha d'anar adreçat preferentment l'anunci de Jesucrist, «enviat a portar la bona nova als pobres, a proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn de la llum, a posar en llibertat els oprimits, a proclamar l'any de gràcia del Senyor» (Lc 4, 18-19).

9. A vegades ens passa que en la nostra actuació donem massa per descomptat el coneixement de Jesucrist, de l'Evangelí, de l'Església. Malgrat ésser un país amb una llarga tradició cristiana, no podem passar per alt les fractures en la transmissió de la fe que s'han produït en els darrers decennis. Això val tant per als infants, adolescents i joves com per als adults; val per a la nostra gent i, òbviamment, per a tants immigrants, provinents d'altres cultures i religions.

Per això, en molts casos, és urgent un primer anunci de la fe, que en paraules del papa Francesc «es centri en allò essencial, en el que és necessari, que, per altra part és el que més apassiona i atreu, és el que fa abrusar el cor com als deixebles d'Emmaús. [...] No hi ha res més sòlid, profund i segur que aquest primer anunci. Després vindrà una catequesi. Més tard es podrà extreure alguna conseqüència moral, però l'anunci de l'amor salvífic de Déu és previ a l'obligació moral i religiosa.»¹²

Precisar l'estil i els continguts indispensables que ha de tenir aquest anunci inicial és avui una tasca de gran importància per a superar en els seus destinataris la simple emotivitat, que enlloc no conduiria, i per tal que la presentació del misteri de Crist no sigui fragmentària sinó recollida i mantingui l'ordre propi de la comunicació de fe.

10. Pel seu Baptisme i la Confirmació, la responsabilitat del primer anunci de l'Evangelí pertoca a cada cristià. «Cap creient en Crist no es pot sentir aliè a aquesta responsabilitat que prové de la seva pertinença sacramental al cos de Crist. S'ha de despertar aquesta consciència en cada família, parròquia, comunitat, associació i moviment eclesial. L'Església, com a misteri de

¹¹ BENET XVI, Exhort. apost. *Verbum Domini* (30 setembre 2010),107.

¹² FRANCESC, PAPA, Entrevista a *La Civiltà Cattolica*, (19 setembre 2013).

comunió, és tota ella missionera, i cadascú en el seu estat de vida està cridat a donar una contribució incisiva a l'anunci cristià.»¹³

El paper dels laics és necessari per a l'anunci evangelitzador, com ens diu clarament el *Catecisme de l'Església Catòlica*: «Per això els laics, individualment o formant associacions, tenen l'obligació i el dret de treballar perquè el missatge diví de salvació sigui conegut i rebut per tots els homes i per tota la terra. Aquesta obligació encara és més urgent quan només per ells els homes poden sentir l'Evangelí i conèixer el Crist. En les comunitats eclesials, l'acció dels laics és tan necessària que, sense ella, l'apostolat dels pastors poques vegades pot obtenir el seu efecte ple.»¹⁴

Per això, a tots ens cal avançar-nos, testimoniar, dialogar i proposar la fe amb l'audàcia que tenien els primers apòstols i deixebles, que «*parlaven amb valentia, confiats en el Senyor*» (Ac 14,3). Aquella predicació de la primera hora –ardent i joiosa, transparent i sense deformacions– naixia de la confiança en Déu i de la generositat en favor dels germans. Recuperem aquell coratge primer de transmetre la veritat («*parresia*») i no tinguem por de testimoniar i anunciar amb nitidesa que Déu existeix, que el seu amor se'ns ha revelat plenament en Jesucrist i que, per la fe, la resposta a aquest amor és el que pot donar sentit a tota vida humana.

11. Com en aquell moment, el testimoni cristià continua essent el camí primer perquè els altres puguin descobrir que l'Evangelí no és una filosofia o una utopia bonica, sinó quelcom que es pot viure i que fa viure. «La Paraula de Déu arriba als homes pel trobament amb testimonis que la fan present i viva.»¹⁵ Les paraules hauran d'arribar, però abans la gent hauria de poder veure i llegir l'Evangelí en la nostra vida.

No podem pas dir que entre nosaltres això no es doni. En acabar aquest Any de la Fe, volem agrair a Déu la vida sincerament cristiana de tants homes i dones membres de les nostres Esglésies que tenen dipositada la seva confiança en el Crist; persones que pregunten, que estimen i que ajuden, moltes vegades amb una gran discreció; laics, religiosos, consagrats, diaques i preveres que fan de la seva vida un do al Senyor i a la humanitat. El seu testimoniatge és patrimoni principal de l'Església i prova que Déu no ens abandona, sinó que sempre suscita entre nosaltres la llavor de la santedat.

12. Amb tot, la responsabilitat missionera no es pot limitar a suggerir vitalment uns valors, perquè «la predicació és el primer apostolat. El nostre és –primer de tot– ministeri de la Paraula.»¹⁶ Per tant, cal que s'arribi a l'anunci explícit de la veritat que hem rebut: «La bona nova proclamada pel testimoniatge de

¹³ BENET XVI, *Verbum Domini*, n. 94

¹⁴ CATECISME ESSLÉSIA CATÒLICA n. 900.

¹⁵ *Ibid.* 97

¹⁶ PAU VI, Carta enc. *Ecclesiam Suam*, (6 agost 1964), Ed. Estela, Barcelona 1964, 89.

vida ha de ser, doncs, tard o d'hora, proclamada per la Paraula de vida. No hi ha evangelització veritable mentre no s'anunciï el nom, la doctrina, la vida, les promeses, el Regne, el misteri de Jesús de Natzaret, Fill de Déu.»¹⁷

A vegades, en l'actitud i en la mentalitat d'alguns cristians i d'alguns col·lectius eclesials, es valora i es promou molt el testimoni discret i silencios dels valors cristians i, sembla no veure's necessari anar més enllà i proclamar nítidament Jesucrist i el seu Evangelí. Voldríem que en tots s'afermés la convicció que el moment actual requereix parlar clar. Davant d'una societat amb conviccions febles, fer propostes indefinides o no encarnar els valors que prediquem, no ens condueix enlloc. Com la primera comunitat cristiana, hem de ser valents i explícits a l'hora de proposar la fe i, sense perdre la prudència, superar escepticismes respecte al testimoni oral de l'Evangelí.

- 13.** Els anunciadors han d'estar convençuts que el diàleg és l'estil de la comunicació de l'Evangelí, i això és encara més necessari envers aquells que el descobreixen per primera vegada. En paraules de Pau VI, «l'Església ha d'entrar en diàleg amb el món en què li toca de viure. L'Església es fa paraula; l'Església es fa missatge; l'Església es fa col·loqui.»¹⁸

Aquest diàleg és imitació del diàleg instaurat per Déu en relació a la humanitat i, per tant, ha de ser desinteressat, sense límits i respectuós de la llibertat; clar, afable, generador de confiança i adequat amb prudència a cada interlocutor. Aquest acostament a tothom, «no s'ha de traduir en una atenuació, en una disminució de la veritat. L'apostolat no pot transigir amb un compromís ambigu respecte als principis de pensament i d'acció que han de qualificar la nostra professió cristiana.»¹⁹

Ens cal anar creant plataformes per a dialogar, no només amb les persones concretes, sinó també en el marc més ampli de la societat: una societat que, en molts casos, valora l'herència cristiana i no dubta a fer-la emergir en algunes circumstàncies, sigui com a nostàlgia sigui com a esperança, si bé sovint la considera fruit d'una contingència històrica més o menys feliç, però incapaç d'influenciar la vida de les persones d'aquest temps.

A casa nostra, iniciatives com l'*Atri del Gentils* o la *Missió Metròpolis* ¿no ens assenyalen un bon punt de partença per a anar establint aquest col·loqui amb tothom, franc i respectuós? El mateix patrimoni cultural de les nostres Esglésies, que és la fe cristiana feta expressió d'art sacre, ¿no pot ser també un camí ben profitós per a entaular el diàleg i acostar les persones a la bellesa de la fe en Jesucrist? La història i l'art, ben presentats, poden ajudar a desvetllar preguntes i evocar el misteri meravellós que desitja revelar-se a

¹⁷ PAU VI, Exhortació apost. *Evangelii Nuntiandi*, (8 desembre 1975), 22.

¹⁸ PAU VI, *Ecclesiam Suam*, n. 64.

¹⁹ *Ibid.* n. 86.

cadascú. *Catalonia Sacra*, iniciativa que posa en valor i fa conèixer i estimar el patrimoni religiós de les diòcesis amb seu a Catalunya, és un bon model per a caminar en aquesta direcció.

14. La xarxa bàsica de la nostra atenció pastoral és l'àmbit capil·lar de la primera evangelització. Tots els qui el desconeixen haurien de poder trobar en les parròquies, escoles catòliques, moviments i institucions eclesials un primer anunci clar de Jesucrist, fet amb una paraula amable i convincent i acompanyat de signes creïbles que en revelin la seva força salvadora.

L'acolliment cordial i gratuït de cadascú està en el primer rang d'aquest anunci inicial. La comunicació del tresor de la fe té més força i més valor quan és feta de persona a persona. Creiem que aquest diàleg de tu a tu és insubstituïble, perquè «la fe es transmet, per dir-ho així, per contacte, de persona a persona, com una flama encén una altra flama.»²⁰

No obstant això, el contacte i el diàleg sempre han d'anar acompanyats d'iniciatives orgàniques de proposta del missatge cristià que ajudin a percebre'n la grandesa i la plausibilitat. Gràcies a Déu, en els darrers anys, les nostres diòcesis n'han vist sorgir diverses d'aquestes iniciatives, tant adreçades als no creients com als batejats allunyats de l'Església. Encara que sigui d'una manera sintètica, aquests espais nous ajuden a fer una primera vivència de la fe en l'encontre amb altres cristians. Als mitjans i estructures pastorals existents en les nostres comunitats de fe els correspon l'encaminament posterior d'aquestes valuoses experiències de primer anunci.

No oblidem que tota l'acció pastoral ofereix moltes ocasions per a proposar l'essencial de l'anunci evangèlic i fer-ne descobrir la riquesa i la frescor. Les celebracions sacramentals de l'Església, el testimoniatge en la vida de cada dia, les trobades amb els pares de la catequesi o de les escoles cristianes, l'acció caritativa de les nostres institucions, les campanyes dels moviments educatius d'infants i joves... són moments i espais adequats i útils per a presentar com el seguiment de Jesucrist mou i dóna consistència a la vida de la comunitat eclesial i en pot donar també a aquells que potser se'n senten allunyats però que amb sinceritat de cor cerquen sentit a la seva vida.

II. INICIAR A L'EXPERIÈNCIA CRISTIANA

«Ens vam comportar enmig vostre amb tota dolcesa, com una mare que cria i dóna escalf als seus fills» (1Te 2,7).

²⁰ FRANCESC, PAPA, *Lumen fidei*, n. 37.

- 15.** Cada un de nosaltres ha rebut el tresor de la fe en l'Església i per l'Església. És gràcies a ella que hem pogut acollir Crist i és ella qui ens ha engendrat a la fe per la Paraula i els Sagraments. «L'Església amb la seva doctrina, amb la seva vida i el seu culte, perpetua i transmet a cada generació tot allò que és i tot allò que creu»²¹; «és una Mare que ens ensenya a parlar el llenguatge de la fe.»²²

El venerable Dr. Josep Torras i Bages, bisbe de Vic, expressava molt pedagògicament aquesta maternitat espiritual de l'Església dient que, «per a guiar i transmetre a totes les generacions el tresor de la Veritat divina, Nostre Senyor Jesucrist no fundà una acadèmia, no escollí una escola filosòfica, no es fià d'un conjunt de savis: fundà la santa Església catòlica, establí una mare que criés i eduqués fills; i la descendència espiritual de Jesucrist, així es perpetua sobre la terra per una generació que mai no s'estronca.»²³

- 16.** La Iniciació cristiana és l'expressió més significativa i la realització fecunda d'aquesta funció maternal de l'Església. Engendra a la vida els fills de Déu inserint-los en el misteri de Crist, mort i ressuscitat, i en l'Església mitjançant la fe i els sagraments. «En el baptisme l'home rep també una doctrina per professar i una forma concreta de viure, que implica tota la persona i la posa en el camí del bé. És transferit a un àmbit nou, col·locat en un nou ambient, amb una forma nova d'actuar en comú, en l'Església.»²⁴

Aquest camí de la Iniciació cristiana avui es fa de dues maneres diferents: una, la que correspon als infants que són batejats en els primers mesos de la seva vida i que es recorre a través del procés catequètic i la posterior celebració dels sagraments de la Confirmació i de l'Eucaristia; l'altra, més nova i germinal, la de les persones encara no batejades (nens, joves i adults) que es desenvolupa en el Catecumenat, el terme del qual és la celebració dels tres sagraments de la Iniciació. La parròquia és el lloc ordinari en què aquests camins es realitzen.

- 17.** Encara que no prengui el mateix relleu a tot arreu, ens preocupa l'existència d'una certa crisi de la iniciació cristiana dels infants. Hi ha famílies de batejats que no demanen el Baptisme per als seus fills, pensant que aquesta és una decisió que ells hauran de prendre quan siguin més grans. També hi ha nois i noies batejats que no celebren als altres sagraments de la iniciació i, si els celebren, no poques vegades ignoren el protagonisme que la Missa dominical ha de tenir en la vida de tot cristià. I també n'hi ha massa, que

²¹ CONCILI ECUMÈNIC VATICÀ II, Const. *Dei Verbum*, n. 8.

²² FRANCESC, PAPA, *Lumen fidei*, n. 38.

²³ JOSEP TORRAS I BAGES, *L'educació maternal* (Carta Pastoral de Quaresma), Vic 1913, III, 15-16.

²⁴ FRANCESC, PAPA, *Lumen fidei*, n. 41.

després d'haver rebut el sagrament de la Confirmació, no continuen el creixement en la vida eclesial.

Al costat de les objeccions, no podem passar per alt les oportunitats d'aquest moment: molts infants i adolescents i els seus pares s'acosten a l'Església menys condicionats que en altres èpoques i amb una major llibertat d'esperit, conscients del pluralisme del moment que vivim, amb confiança i un desig sincer de rebre de l'Església els rudiments de la vida cristiana. Aquest és un signe del nostre temps que hem de saber valorar i encaminar.

Tant de bo que la seva decisió, que avui és un autèntic testimoniatge, s'expandeixi en molts altres. I és que hi ha encara tants infants i adolescents que mai no senten parlar de Jesucrist! Han tingut tan poques oportunitats de tastar el goig de ser cristians! El papa Francesc ho expressava fa poc molt gràficament: «Una de les perifèries que més dolor em produeix és la dels infants que no saben fer-se el Senyal de la Creu. Aquesta sí que és una perifèria! Cal anar-hi! Jesús és allà, t'hi espera per ajudar aquell infant a fer-se el Senyal de la Creu.»²⁵ I el senyal de la creu és una de les moltes coses bones que desconeixen.

Aquesta nova situació ens ha de conduir a repensar les coses. Massa sovint, bona part de la iniciació cristiana dels infants i adolescents i la catequesi que l'acompanya encara la tractem com abans d'aquesta crisi de la transmissió de la fe, quan teníem un temps més o menys llarg per a preparar-los a una bona recepció dels sagraments. Potser ens costa prestar atenció i adequar-nos al canvi de les circumstàncies socials. Cal anar transformant-la en un procés global d'aprenentatge de la vida cristiana que faci possible una pràctica real de la fe en el si d'una comunitat.

Per a molts infants i adolescents, aquesta etapa catequètica es converteix en una mena de nova porta d'entrada en l'Església. És per aquesta raó que la catequesi d'ara ha de tenir un caràcter marcadament evangelitzador i missioner. Mantinent la seva finalitat estructuradora de la personalitat cristiana, «l'Església desitja que, ordinàriament, una primera etapa del procés catequitzador es dediqui a assegurar la conversió.[...] Només a partir de la conversió, i comptant amb l'actitud interior del qui cregui, la catequesi pròpiament dita podrà dur a terme la seva tasca específica d'educació en la fe.»²⁶ Després vindrà el temps de la formació catequètica pròpiament dita, que en el cas dels infants i adolescents és un temps on s'han de donar els punts de referència, iniciar en la pràctica cristiana i transmetre els valors i les virtuts bàsiques, és a dir, un temps per a oferir-los una exposició lògica i ordenada que faciliti la vivència de la fe cristiana.

²⁵ FRANCESC, PAPA, Al·locució als participants en el Congrés Internacional sobre la Catequesi, (27 setembre 2013), 3.

²⁶ CONGREGACIÓ PER AL CLERGAT, *Directori General per a la Catequesi* (15 agost 1997), 62 (DGC).

Evitant tant el laxisme com el rigorisme, siguem valents a l'hora d'explorar, desenvolupar i diversificar camins nous en la catequesi amb infants i adolescents, i adequar-los a les circumstàncies en què hem d'anunciar l'Evangelí. Expresssem aquest anhel des del reconeixement més sincer al servei i l'esforç diari de milers de catequistes de Catalunya. Tenim un projecte compartit que ens assenyala el camí.²⁷ Comptem amb els catecismes i els textos fonamentals adequats per a dur-lo a terme. Necessitem superar desànim i pors, i que la implicació dels pastors sigui encara més gran, tot cuidant que vagin naixent noves vocacions de catequistes. Ens cal «*tornar a sortir a sembrar...*» (Mc 4,3ss). La llavor és molt bona, i creixerà en aquells que seran terra bona. Ens guia la fe que Déu la fa créixer quan Ell vol i com Ell vol, «*sense que sapiguem com*» (Mc 4,27). Instem a tots a no tenir ni por ni mandra a l'hora de posar a l'abast de les noves generacions «la memòria de Déu, memòria de la seva acció en la història, del seu haver-se fet proper a nosaltres en Crist, present en la seva Paraula, en els Sagraments, en l'Església, en el seu amor.»²⁸

- 18.** La Iniciació cristiana dels infants remet a la responsabilitat originària de la família en la transmissió del tresor de la fe. Ja fa temps que als pares i mares de família els costa encaminar els seus fills en la fe cristiana: Com dir als fills que ser cristians és important per a nosaltres? Què respondre a algunes de les seves qüestions o de les seves negatives? Com «equipar-los» per tal que l'Evangelí sigui per a ells font de joia, de solidesa i de felicitat, ara i en la vida que tenen per endavant?

Per part d'alguns, aquesta responsabilitat és sostinguda amb un gran coratge. Però també és cert que molts, perquè la viuen amb temor i desorientació, la deixen de banda. És veritat que costa mantenir un perfil educatiu propi enmig d'un ambient general que veu la fe com a innecessària, com una pura il·lusió, un assumpte de temps passats que poca cosa pot aportar al futur dels fills.

Conscients dels obstacles, volem demanar als pares i mares cristians que no desisteixin dels compromisos acceptats el dia del seu matrimoni i en la celebració del baptisme dels seus fills, i que estiguin segurs que, quan ajuden els seus fills a creure, els ajuden a viure, a ser persones bones. La seva «acció educativa, humana i religiosa a la vegada, és un *veritable ministeri* per mitjà del qual es transmet i s'irradia l'Evangelí fins al punt que la mateixa vida de família es fa itinerari i escola de vida cristiana.»²⁹ Que els

²⁷ Cf. *Projecte Global de Pastoral Catequètica. Orientacions i línies d'acció*. Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya i les Illes Balears. Barcelona, 2000.

²⁸ FRANCESC, PAPA, Homilia per a la «Jornada dels Catequistes» amb motiu de l'Any de la Fe (29 setembre 2013), 2.

²⁹ DGC 227.

pares i també els avis tinguin la certesa que aquesta primera experiència cristiana deixarà en ells una empremta destinada a perdurar tota la vida.

En aquest context, els convidem novament a acollir i participar de les propostes pastorals de les parròquies i els moviments cristians; també, a exercir el seu dret a demanar la classe de religió catòlica, perquè l'ensenyament de la religió en els centres educatius és una aportació imprescindible a la transmissió i l'educació de la fe. Essent diferents, la classe de religió a l'àmbit escolar formatiu, donant continguts raonables de la fe, i la catequesi que obre a la vivència de la fe, en l'àmbit familiar i parroquial, es complementen harmònicament.

De la mateixa manera, la comunitat cristiana s'ha de preguntar si les famílies estan prou sostingudes en l'educació cristiana dels seus fills. Vetllar per l'acollida, la formació i el suport als pares cristians és un objectiu de primer ordre en el moment que viu la transmissió de la fe entre nosaltres. La parròquia –descobrint-se ella mateixa «família de famílies»–, l'escola d'inspiració cristiana i els moviments i agrupacions eclesials han d'esdevenir àmbits on els pares i mares se sentin escoltats i ajudats de cara a facilitar als fills una atmosfera propícia a la descoberta de la fe.

19. Al costat de la família i de la catequesi i col·laborant-hi, la transmissió de la fe compta avui a l'escola cristiana amb unes possibilitats no sempre prou explorades. Més enllà de l'ensenyament de la religió i moral catòlica, que ha de ser una oferta en tots els cursos escolars, feta amb rigor i segons els programes aprovats, tot el clima escolar educatiu pot ser i ha de ser un lloc d'anunci de l'Evangelí amb un ampli abast, tant en els alumnes com en els seus pares. Encara que la parròquia sigui lloc privilegiat per a transmetre i viure la fe, el ministeri de la Paraula es pot exercir en l'escola cristiana de múltiples formes, entre les quals ressalta l'ensenyament religiós escolar, alguns espais catequètics i altres formes de pastoral educativa. També a l'escola pública ha d'estar present l'assignatura de religió catòlica per als alumnes de famílies que ho demanin, ja que aquestes tenen el deure d'assegurar la continuïtat de la formació cristiana en l'àmbit escolar, per tal que els seus fills integrin en la seva cultura la Veritat de l'Evangelí.

A l'escola cristiana no n'hi ha prou amb dir que en el projecte educatiu del centre l'Evangelí hi és implícit o que és presentat de manera indirecta. Respectant la consciència de cadascú, convé oferir una formació religiosa adaptada a les diverses situacions dels alumnes per a fer-los descobrir i comprendre la crida de Déu, que ens parla com a amics i ens invita i acull a la seva companyia.

També a Catalunya, «l'Església posseeix una tradició de recursos pedagògics, reflexió i recerca, institucions, persones –consagrades o no, reunides en ordes religiosos i congregacions– capaç d'oferir una presència significativa en el món de l'escola i de l'educació [...], que no pot perdre de

vista la seva missió fonamental, que és la d'educar en la fe, en el seguiment i en el testimoniatge, ajudant a entrar en una relació viva amb el Crist i amb el Pare.»³⁰

20. L'encara recent institució del catecumenat a les nostres diòcesis dóna els seus primers fruits, si bé queden molts passos a fer per tal que estigui plenament integrat en la nostra pastoral. Cada catecumen és un estímul nou per a la comunitat que l'acull i que li ha de facilitar una experiència de familiarització progressiva amb el Crist vivent. Pensada per encaminar els adults i joves que desitgen ser cristians, la pràctica catecumenal pot renovar la nostra manera de transmetre la fe i la mateixa acció pastoral. Ens convida a partir sempre de la realitat de cada persona i ens insta a establir itineraris diversificats segons les necessitats –sovint irrepetibles– d'aquell que truca a la porta demanant la fe. D'experiència límit o excepcional, el catecumenat ha d'anar passant a ser un moment exemplar, significatiu i carregat de futur en l'estil pastoral de les nostres comunitats.

21. També entre els adults batejats encara hi ha un camp ben ampli per a l'educació de la fe. Els cristians no són immunes a un context cultural ben complex. A vegades, viuen la fe amb una certa distància que s'expressa en la falta d'identitat creient, la indiferència envers la participació en la vida de la comunitat o la visió relativista dels continguts de la fe i de la moral.

Cal fer memòria que la catequesi dels adults és la forma principal de la catequesi, perquè va adreçada a les persones que tenen les responsabilitats més grans i la capacitat de viure el missatge cristià en la seva forma plenament desenvolupada. Hem de preparar i renovar propostes catequètiques per a aquesta etapa adulta de la vida, fent entendre que perquè «la catequesi sigui eficaç ha de ser permanent, si bé certament d'una altra forma.»³¹ També els moviments i associacions reconeguts per l'Església en l'educació de la fe tenen un paper important en l'acompanyament i formació dels adults que en formen part.

22. Si la necessitat d'afermar els fonaments val per a tots, encara convé més als «que en la infantesa van rebre una catequesi corresponent a la seva edat, però que després s'han allunyat de tota pràctica religiosa i es troben, en l'edat madura, amb coneixements religiosos més aviat infantils; els qui es ressenten d'una catequesi sens dubte precoç, però mal orientada o mal assimilada; els qui, tot i haver nascut en un context sociològicament cristià, mai no han estat educats en la fe i, un cop adults, són com veritables catecúmens.»³²

³⁰ SÍNODE DELS BISBES, *La Nova Evangelització per a la transmissió de la fe cristiana* (Lineamenta), 20.

³¹ JOAN PAU II, Exhortació apost. *Catechesi Tradendae* (16 octubre 1979), 43.

³² *Ibíd.* 44.

Per a ells, la vida i la paraula de les comunitats cristianes ha d'esdevenir com un «segon anunci» de la fe, especialment en aquells moments personals on és més propici refer l'experiència de Déu o tornar a creure: els períodes d'una major disponibilitat a causa de l'alliberament de les obligacions professionals o familiars; els moments de crisi motivats per l'experiència de situacions difícils o inesperades; els tombants de la vida, imprevisibles però marcats sempre per la crida amorosa de Déu; i en tot moment, la vida quotidiana de cadascú, embolcallada de preguntes i recerques, oberta en tot moment a un misteri que ens depassa. L'acolliment, la relació humana i l'acompanyament permetran trobar tant el temps com el to més apropiats per a tornar a proposar la fe i facilitar camins per a fer-la fructificar.

III. PERSEVERAR EN EL CREIXEMENT DE LA VIDA CRISTIANA

«Guarda el valuós tresor de la fe, amb l'ajut de l'Esperit Sant que habita en nosaltres» (1Tm 6,14).

23. El principal objectiu de l'Any de la Fe que hem celebrat ha estat «ajudar tots els creients en Crist perquè la seva adhesió a l'Evangelí sigui més conscient i vigorosa, sobretot en un moment de canvi profund com el que està vivint la humanitat.»³³

Renovats, amb major consciència i vigor, acabem aquest temps de gràcia i el volem mantenir obert com una porta de vida i de llum. El sentit de la missió encomanada per Jesús, que vol arribar a tots els homes de tots els temps, projecta les nostres comunitats cristianes cap endavant. Malgrat que costi, sabem que «la fe només creix i s'enforteix creient»³⁴ i, per això, convidem a tots a mantenir-nos en una permanent conversió del nostre cor a l'Evangelí de Jesús.

24. Els Bisbes de Catalunya hem afirmat que volem ser «servidors de l'essencial»³⁵ i **l'essencial és Jesucrist**, «la pedra viva, rebutjada pels homes, però escollida i preciosa als ulls de Déu» (1Pe 2,4). Lluny de qualsevol deformació proselitista, estem convençuts que comunicarem l'Evangelí en la mesura que ens centrem decididament en el que és més fonamental, la fe en Jesucrist Ressuscitat, creguda en l'Església. Volem comunicar Crist a través de la nostra manera de ser i de viure en el món, mostrant sempre un rostre fratern, obert i acollidor, expressió d'una

³³ BENET XVI, *Porta Fidei*, 8.

³⁴ *Ibíd.* 7.

³⁵ ELS BISBES DE CATALUNYA, *Creure en l'Evangelí i anunciar-lo amb nou ardor*, n. 8b.

humanitat intensa i cordial. Només si estimem a la manera de Jesús, només si Ell pot estimar tothom a través de nosaltres, el món creurà.

Fer-nos servidors de l'essencial no vol dir simplificar o rebaixar ni l'experiència cristiana ni el seu missatge. Ben al contrari, significa centrar-nos intrèpidament en allò que és nuclear, en les certeses més substancials dels creients i en els valors evangèlics més decisius. L'essencial defuig el que és circumstancial i es fixa en el que és el més valuós i el més comú per als cristians, «la fe que neix del trobament amb el Déu viu, que ens crida i ens revela el seu amor, un amor que ens precedeix i en el qual ens podem recolzar per tal d'estar segurs i construir la vida.»³⁶ L'essencial no és quelcom abstracte, sinó una font de vida concreta i no només ha de ser cregut, sinó que també ha de ser viscut, personalment i comunitàriament. Aquest és el camí real de la transmissió de la fe. El testimoni comunica el que creu amb les opcions de la seva vida, mostrant així que ser deixeble de Crist no sols és possible per a l'home, sinó que enriqueix la seva humanitat.

Perquè costa, aquest testimoniatge humil i apassionat, arrelat en una espiritualitat profunda i culturalment equipada, necessita abeurar-se també en fonts essencials. Fa un temps, el papa Benet XVI les recordava: «L'essencial –deia– és no deixar passar mai un diumenge sense una trobada amb Crist ressuscitat en l'Eucaristia; això no és una càrrega afegida, sinó que és llum per a tota la setmana. No començar i no acabar mai un dia sense almenys un breu contacte amb Déu. I, en el camí de la nostra vida, seguir els «senyals de circulació» que Déu ens ha comunicat en el Decàleg llegit amb Crist, que simplement explicita què és la caritat en determinades situacions. [...] Em sembla que aquesta és la senzillesa, la grandesa i la profunditat veritables de la vida cristiana, del ser sants.»³⁷

- 25.** Segueix essent un compromís essencial del cristià participar i viure l'Eucaristia de cada diumenge, perquè és l'encontre real amb Jesús Ressuscitat. Encara ressonen ben vives les paraules del nostre Concili Provincial: «Poble de Déu: deixeu que el Senyor us treballi per mitjà dels Sagraments. Són el gran regal de Déu al seu poble. Són per a vosaltres. Celebreu, sobretot, el diumenge com a dia festiu del Senyor ressuscitat, a partir del seu element central, la Missa.»³⁸ L'Eucaristia acreix en tots l'esperit apostòlic, obert a la compartició de la fe, generós en el servei de la caritat, disposat a donar raó de l'esperança que tenim.

De fet, l'anunci de l'Evangeli el fem no sols amb paraules i amb actes sinó també per la celebració de la litúrgia. Indubtablement aquesta continua essent una de les principals maneres que fa visible el Poble de Déu en la

³⁶ FRANCESC, PAPA, *Lumen fidei*, 4.

³⁷ BENET XVI, Audiència General (13 abril 2011).

³⁸ CONCILI PROVINCIAL TARRACONENSE, Missatge del Concili, proclamat a l'Església Catedral Metropolitana de Tarragona, 4 de juny de 1995.

societat. Però, a més, la litúrgia –i sobretot l'Eucaristia– és icona d'allò que l'Església sempre és cridada a ser. A través seu, presentem i transmetem la fe com un do inesperat, gratuït i meravellós, que no és fruit només de la nostres decisions personals sinó sobretot de la iniciativa amorosa de Déu.

Massa contagiats de la mirada superficial tan corrent en la nostra societat, ens cal redescobrir i viure l'Eucaristia i els altres sacraments com la font que l'Església ens ofereix per adorar la presència del Senyor enmig nostre i enfortir-nos per transmetre-la als altres.

- 26.** És essencial també la pregària, feta en el diàleg amb Déu a l'inici i al final de la jornada. En acabar el dia, l'Església prega: *Salveu-nos, Senyor, durant el dia, guardeu-nos durant la nit, perquè sigui amb Crist la nostra vetlla i amb Crist el nostre descans.*³⁹ Pensar en Déu i amarar de pregària les hores de la vida quotidiana, sotmesa a tantes ocupacions, ens ajuda a fer memòria que «en Ell vivim, ens movem i som» (Ac 17,28), que tota la nostra existència ve de Déu i que a Déu tornarem al final del nostre camí en aquest món.

L'actitud orant ens fa descobrir que som estimats; aquesta consciència ens fa capaços d'estimar els altres i ajudar-los a descobrir l'amor primer amb el qual cadascú és volgut personalment per Déu. La pregària qualifica l'evangelitzador i el fa contemplatiu de l'acció de l'Esperit Sant, el mestre interior dels qui creixen cap al Senyor.

- 27.** I és essencial seguir, en les decisions, els «senyals de circulació» que Déu ens ha comunicat, que són només formes de caritat. «El decàleg no és un conjunt de preceptes negatius, sinó indicacions concretes per a sortir del desert del «jo» autoreferencial, tancat en si mateix, i entrar en diàleg amb Déu, deixant-se abraçar per la seva misericòrdia per tal de ser portador de la seva misericòrdia.»⁴⁰

Viscut amb la nova llum que li dóna l'ensenyament de Jesús en el Sermó de la Muntanya (cf. Mt 5-7), per la Llei Nova que «és la gràcia de l'Esperit Sant donada als fidels per la fe en el Crist»⁴¹, el decàleg dels deu manaments inspira el comportament dels cristians. També esdevé anunci de la fe, especialment quan diu una paraula clara a situacions que demanen un posicionament nítid i serè : l'amor i la solidaritat envers els pobres, la inviolabilitat de la vida humana en totes les seves etapes, la comprensió de la sexualitat, el respecte als drets de les persones i dels pobles, la imprescindible honestat en la vida pública i privada, la protecció del medi ambient per a les generacions futures.

La situació de crisi que patim fa que l'amor dels cristians sigui avui ben

³⁹ Antífona del Càntic evangèlic de Completes.

⁴⁰ FRANCESC, PAPA, *Lumen fidei*, n. 46.

⁴¹ CATECISME ESSLÉSIA CATÒLICA n. 1966.

proper a moltes persones i famílies necessitades del nostre país. L'acció social de les parròquies, de Caritas i de tants ordes i congregacions religioses, ¿no són també anunci de la fe? ¿No és una proclamació silenciosa, però molt forta i eficaç de la bona nova? Amb aquesta sol·licitud pel bé dels pobres, l'Església parla i actua per oferir la seva peculiar contribució a la construcció del futur de la societat a la qual està lligada amb vincles tan profunds.

Tanmateix, més enllà d'aquesta gran obra de misericòrdia de les Esglésies de Catalunya, cal que ens preguntem també per les causes que han conduït i condueixen a la pobresa i a la marginació a tantes persones i famílies. Podrem respondre'ns i respondre, però només serem creïbles –i això serà també un gran anunci de la fe– en la mesura que «no ens acomodem a l'esperit de la mundanitat» i optem decididament per «ser pobres, despullar-nos de nosaltres mateixos [...] i tocar la carn de Jesucrist. El cristià no és el qui s'omple la boca amb el pobre. El cristià és el qui el troba, el qui el mira als ulls, el qui el toca.»⁴²

- 28.** Viure l'essencial demana una gran fidelitat a l'acció de l'Esperit Sant, un constant alimentar-se del Cos i de la Sang del Senyor, una educació permanent de la fe, en l'escolta de la Paraula.

Tots sabem que la fe cristiana comporta moltes veritats que la intel·ligència no arriba mai a assolir del tot, especialment quan aquesta intel·ligència es redueix als límits de la raó científica o tècnica. Aquest fet és esgrimit en contra per molts dels nostres contemporanis i, a vegades, és viscut amb estupor pels mateixos creients. Tanmateix, fent servir un concepte ampli i correcte de raó, les veritats de la nostra fe apareixen certament «raonables» i «creïbles». Més que en cap altra època cal una fe formada, que se sàpiga explicar i que, en explicar-se, no violenti les capacitats humanes. Per això, una educació permanent adequada al moment que vivim és imprescindible per fer més conscients i vigorosos els cristians d'ara i del futur.

L'estudi i l'aprofundiment de la Sagrada Escripura, especialment a través de la *lectio divina*, la lectura cristiana dels esdeveniments de la vida, la catequesi d'adults i la que prepara per als sagraments, les diverses iniciatives de formació espiritual i el mateix aprofundiment sistemàtic del missatge cristià, són formes apropiades i molt necessàries per a poder «actuar d'acord amb la convicció que dóna la fe» (Rm 14,23).

- 29.** «És impossible de creure cadascú pel seu compte. La fe no és únicament una opció individual que es fa en la intimitat del creient, no és una relació exclusiva entre el «jo» del fidel i el «Tu» diví, entre un subjecte autònom i Déu. Per la seva mateixa naturalesa, s'obre al «nosaltres», es dóna sempre

⁴² FRANCESC, PAPA, Discurs en l'encontre amb els pobres assistits per Caritas, Visita Pastoral a Assís (4 octubre 2013).

dins la comunió de l'Església.»⁴³ Si aquesta és una veritat fonamental de la nostra fe, encara convé més subratllar-la en un context social fragmentat i dispers com el que vivim.

Per a poder perseverar en l'essencial i transmetre-ho als altres, volem subratllar la importància que els cristians no visquin sols la pròpia fe sinó des de la comunitat eclesial i en comunitat, en un clima de fraternitat i de diàleg, de confiança i de comunió. En els moments anteriors al darrer Sínode dels Bisbes s'escrivia que «el problema de la infecunditat de l'evangelització en els temps moderns és un problema eclesiològic, que es refereix a la capacitat o a la incapacitat de l'Església de configurar-se com a real comunitat, com a veritable fraternitat, com un cos i no com una màquina o una empresa.»⁴⁴

Avivem la comunió. Evitem anar cadascú pel nostre compte. Aprofitem les iniciatives pastorals que se'ns proposen. Lluny de la temptació del replegament, esforcem-nos a compartir la fe per a transmetre-la junts als altres, i fer present, de forma misteriosa però ben real, l'amor de Déu en el món. «*Que tots siguin u, com Vós Pare esteu en mi i jo en Vós. Que ells també estiguin en nosaltres, perquè el món cregui que Vós m'heu enviat*» (Jo 17,21).

En l'Església, rebem el do de la comunió que ve de Déu i que ha de vigoritzar, sobretot a través dels laics cristians, tots els moments de l'existència i contribuir a regenerar el teixit humà del nostre país en aquesta etapa important de la nostra llarga història col·lectiva.

CONCLUSIÓ

«*Feliç tu que has cregut*» (Lc 1, 45).

- 30.** Durant aquest Any de la Fe, hem celebrat a Tarragona la beatificació d'un elevat nombre de màrtirs del segle XX, una gran majoria d'ells fills de les nostres Esglésies diocesanes o que hi varen viure la seva vocació religiosa i el seu testimoniatge de vida. Els màrtirs són testimonis suprems de la fe en Jesucrist i de l'amor a Ell, que ens conviden avui a «ser cristians concrets,

⁴³ FRANCESC, PAPA, *Lumen fidei*, n. 39.

⁴⁴ SÍNODE DELS BISBES, *La Nova Evangelització per a la transmissió de la fe cristiana* (Lineamenta), 2.

cristians amb obres i no només de paraules; a no ser cristians mediocres, cristians envernissats de cristianisme, però sense substància».⁴⁵

Aquestes paraules del papa Francesc, successor de l'apòstol Pere, «cradat a “confirmar els seus germans” en l'incommensurable tresor de la fe»⁴⁶ ens urgeixen a viure la nostra fe com una preciosa possibilitat de vida que ens enforteix, encoratja la nostra esperança, ens motiva per a donar testimoni de justícia i de pau, i ens crida a viure més plenament i amb més profunditat.

Tota la Sagrada Escriptura és rica en testimonis de la fe, per això la carta als Hebreus afirma que estem «envoltats d'un núvol tan gran de testimonis» (*He* 12,1). Enmig d'aquests testimonis destaca de manera eminent, Maria de Natzaret, «feliç per haver cregut», que realitza de la manera més perfecta l'obediència de la fe. «Durant tota la seva vida i fins a la darrera prova, quan Jesús, el seu Fill, va morir a la creu, la fe de Maria no va vacil·lar. Mai no va deixar de creure en “l'acompliment” de la paraula de Déu. Amb raó l'Església venera en Maria la realització més pura de la fe»⁴⁷. A Maria, la Mare de l'Església, demanem que ens aconseguixi a tots aquella fe que enfonsa les muntanyes, omple les valls i fa planer el camí de la vida.

ELS BISBES DE CATALUNYA

24 de Novembre de 2013

Solemnitat de Nostre Senyor Jesucrist,

Rei de tot el món.

⁴⁵ FRANCESC, PAPA, Missatge als assistents a la beatificació de 522 màrtirs a Tarragona, 13 d'octubre de 2013.

⁴⁶ FRANCESC, PAPA, *Lumen fidei*, n. 7.

⁴⁷ *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 149.